

שיעור ההתעברות לפי שעת ההזרעה

חיים שטורמן – "און"; אפרים עזרא – ספר העדר, המ"ב

כללי

6:00; פרים (54); עונות (2, נובמבר עד אפריל – חורף, מאי עד אוקטובר – קיץ); אזורים גיאוגרפיים (5); מספר הזרעה (5); מספר תחלובה (5).

עיקר התוצאות

נמצאו הבדלים בעלי משמעות סטטיסטית בין שעות ההזרעה כפי שנראה באיור 1.

השפעת הגומלין בין שעת ההזרעה לעונת השנה אינה מובהקת, כלומר הנטיה בשיעור ההתעברות לאורך היום דומה בחורף ובקיץ, כפי שנראה באיור 2.

השפעת הגומלין בין אזורים גיאוגרפיים, עונות השנה ושעת ההזרעה נמצאה מובהקת,

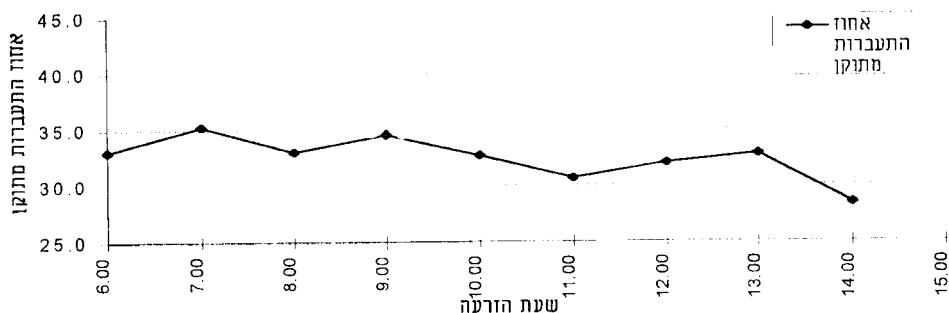
בישראל יוצאים המזריעים למסלול הזרעה יומי ובו ביקור חדיפעמי בכל משק במשך היום. שעות ההזרעה נעות בדרך כלל בין 06:00 בבוקר ועד 13:00 בצהריים ובמקרים נדירים אף עד השעה 15:00. לעתים קרובות נשמעות טענות, שפרות המוזרעות בצהריים ואחר הצהריים נפגעות בכושר התעברותן.

ניתוח סטטיסטי

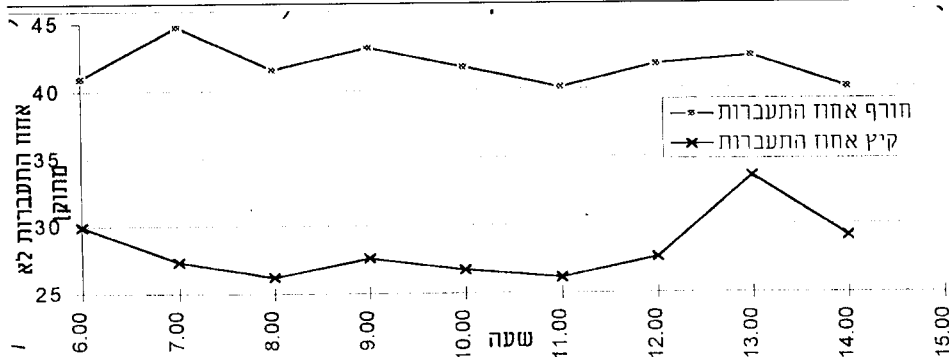
נערך ניתוח סטטיסטי של נתוני ספר העדר במרחב "און", במשקים השיתופיים, 1995.

גורמי התיקון היו: משקים (137); מזריעים (28); חודשי השנה (12); שעה (9), 14:00 –

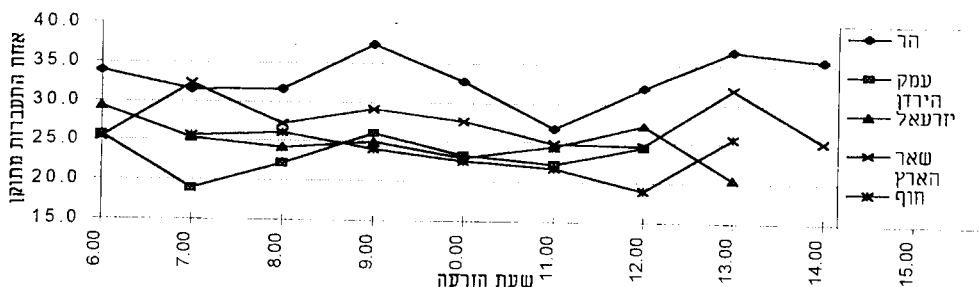
איור 1. שיעור ההתעברות לפי שעת ההזרעה, כל השנה (פרות, און, קיבוצים).

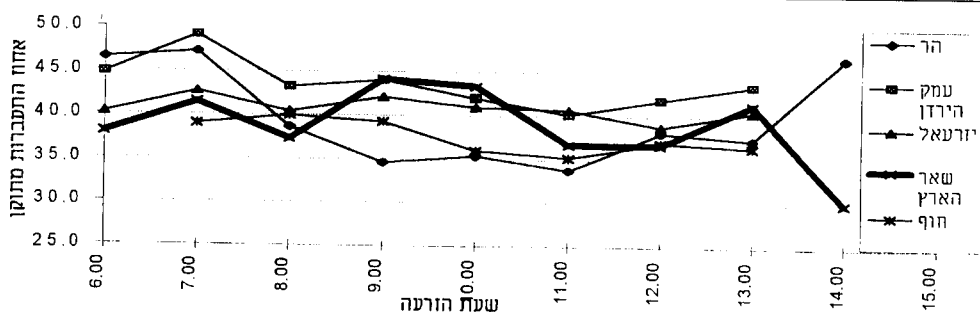
איור 2. שיעור ההתעברות לפי שעת ההזרעה, בחורף ובקיץ (פרות, און, קיבוצים, כל ההזרעות).

איור 3. שיעור ההתעברות לפי שעת ההזרעה ולפי אזורים גיאוגרפיים (און, קיבוצים, כל ההזרעות) קיץ.

איור 4. שיעור ההתעברות לפי שעת ההזרעה ולפי אזורים גיאוגרפיים (און, קיבוצים, כל ההזרעות) חורף.

לשינויים מפליגים בשעות ההזרעה ובהתייחסות למסלול הנסיעה היומי של המזריע.

למעשה, רק 3% מההזרעות מבוצעות אחרי שעה 13:00 ורק 1% אחרי שעה 14:00. בממוצע, או בדרך כלל יש הבדלים בשיעורי ההתעברות בין השעות שאינם מכוונים דווקא לשעה מאוחרת. ממוצעים, מטבעם עלולים להסתיר בעיות אמיתיות בקטע מסוים.

למשל: האם פרות קשורות שעות רבות חשופות לשמש הקיץ ומוזרעות מאוחר בצהרי היום, מתעברות פחות טוב מפרות מוזרעות בבוקר אותו יום? ניתוח זה אינו מתיימר לענות על כל האפשרויות שבשטח ועלינו להפעיל את השכל הישר ולמנוע סבל מכל סוג שהוא לפרותינו, כולל חשיפה ארוכה לשמש ללא צינון וכו', כדי לקבל תוצאות סבירות גם כאשר המזריע מגיע בסוף מסלולו היומי.

המזריע

כלומר באזורים מסוימים מתנהגת העקומה אחרת מאשר הממוצע (איורים 3, 4).

דיון

בנושא זמן ההזרעה קיימות שלוש בעיות, שהתשובה עליהן עשויה להוביל לנוהגי עבודה שונים:

○ האם יש מרווח זמן אופטימלי להזרעה מהתחלת ייחום עמידה? תשובה לשאלה זאת יכולה להכתיב, אם כדאי או לא כדאי להזריע בזמן מוגדר לכל פרה, או לעשות מסלול יומי פעם או פעמיים ביום.

○ האם צינון הפרות בשעות החום משפיע לטובה על ההתעברות? תשובה לשאלה זאת יכולה להשפיע על מועד ההזרעה במשך היום, נוהגי הצינון, משכם ועוצמתם.

○ השאלה הנוכחית – האם יש הבדלים בשיעור ההתעברות בשעות שונות של היממה? תשובה חיובית לשאלה זאת יכולה לגרום